

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 257. Vtrùm Adam antè peccatum potuerit decipi, & errare?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

potest esse eiusdem rationis cum acquisita. Deus igitur Adamo ab initio infudit totam simul scientiam naturalem, quam potuisset paulatim studio, & disciplina acquirere, quæ proinde fuit eiusdem rationis cum scientia, acquisita aliorum hominum. Confirmatur, & explicatur. Nam Adam perfectam staturam, perfectas vires, ac perfectam virtutem generandi, quam ceteri homines acquirunt paulatim, accepit à Deo totam simul, & tamen statura, vires, & potentia generandi data, Adamo fuerunt eiusdem rationis, ac speciei, cum statura, viribus, & potentia generatiua, quas ceteri homines acquirunt paulatim; ergo à pari. Similiter vt dicit Sanctus Thomas in resp. ad 1. *Oculi, quos cæco nato Deus dedit, non fuerunt alterius rationis ab oculis, quos natura produxit: ergo nec species intentionales rerum naturalium Adamo infusæ à Deo fuerunt diuersæ rationis à speciebus intentionalibus, quas alij homines acquirunt.*

11. Ad 3. Concedo totum primum argumentum, in quo concluditur, quod Adam potuit proficere in scientia, ac distinguo subsumptum: si Adam ab initio accepisset scientiam infusam omnium naturalium, non potuisset in scientia naturalium proficere quoad numerum scitorum, concedo; quoad modum sciendi, nego. Quia Adam acceperat à Deo scientiam infusam omnium naturalium, non potuit circa naturalia proficere quoad numerum scibilem: at potuit proficere quoad modum sciendi. Nam cum accepisset à Deo per infusionem scientiam solum intellectualem, non autem experimentalem rerum naturalium, potuit paulatim acquirere scientiam experimentalem naturalium. Quia verò etiam Christus, licet haberet scientiam infusam, potuit proficere paulatim in experimentalibus, Luc. 2. 52. dicitur de illo: *Iesus proficiebat sapientia &c.* Addit S. Thomas in resp. ad 3. quod Adam in cognitione supernaturali potuit proficere etiam quoad numerum scitorum per nouas reuelationes, sicut Angeli etiam beati proficiunt per nouas illuminationes, vt dictum est quæst. 195. Addit rursus, quod quia Adam fuit conditus, vt esset alijs hominibus principium scientiæ, non vt esset principium meriti, ideo non est eadem ratio de profectu in scientia.

QVÆSTIO CCLVII.

Vtrum Adam ante peccatum potuerit decipi?

S. Thomas q. 94. ar. 4.

1. **V**idetur potuisse decipi. Ideo enim Adam non potuisset decipi, quia

habebat naturam integram: sed Heua habebat naturam integram, non minus, quam Adam, & tamen non solum potuit decipi, sed de facto fuit decepta: ergo. Probatur minor: nam 1. ad Timotheum 2. dicitur: *Mulier seducta in prauaricatione fuit, & Magister in 2. dist. 21. dicit, quod ideo mulier non horruit serpentem loquentem, quia officium loquendi eum accepisse à Deo putauit.*

2. Secundo virtus visiva in homine per peccatum non est limitata, neque diminuta; sed nos per virtutem visuam decipimur circa magnitudinem rerum valde distantium, puta circa magnitudinem Solis, qui nobis apparet vt palmaris, cum sit multo maior globo terrestri: ergo etiam Adam fuisset deceptus.

3. Tertiò vt dicit Augustinus lib. 2. de Genes. ad litteram, dum somniamus, adhæret anima similitudini, tanquam ipsi rei: sed Adam in statu naturæ integræ dormisset, & somniasset: ergo adhæsisset similitudinibus, tanquam rebus, & sic fuisset deceptus.

4. Quarto Adam nescisset secreta cordium, futura contingentia, & alia huiusmodi, vt dictum est quæst. 256. num. 3. ergo potuisset circa secreta cordium per mendacium, ab aliquo decipi.

5. Respondeo duas esse sententias. Prima, quam refert Sanctus Bonaventura in 2. dist. 23. art. 2. quæst. 2. & censet satis probabilem, licet illi non adhæreat, docet Adamum ante peccatum non potuisse decipi circa materiam ab illo scibilem, sed potuisse decipi circa materiam opinabilem, puta circa secreta cordium, circa futura contingentia, & alia huiusmodi, sed ita, vt opinioni falsæ non firmiter adhæreret, sed leui quadam opinione, & estimatione. Hanc sententiam refert etiam Sanctus Thomas hoc ar. 4. q. 94.

6. Secunda sententia communis docet Adamum ante peccatum potuisse aliqua quidem ignorare, puta secreta cordium, futura contingentia &c. sed circa nullum obiectum potuisse positivè decipi, ac errare. Docuerunt hanc sententiam S. Thomas hoc ar. 4. quæst. 94. & quæst. 18. de verit. art. 6. & in 2. dist. 23. quæst. 2. art. 3. Sanctus Bonaventura eadem dist. Durandus ibidem, quæst. 3. quos sequuntur communiter Theologi, & ex nostris Suarius lib. 3. de opere sex dierum, cap. 10. n. 3 & seqq.

7. Dicendum cum hac sententia: Adam, & Heua licet circa quædam obiecta potuerint habere ignorantiam negatiuam, tamen ante peccatum circa nulla obiecta potuerunt positivè decipi, & errare, assentiendo falso assensu firmo, vel non firmo, & leuiter opinatiuo.

8. Probatur primò ex Augustino, qui hanc sententiam tradit pluribus locis, ac præsertim lib. 3. de libero arbitrio, cap. 18. num. 12. dicens: *Approbare falsa pro veris, vt erret innuitus, non est natura instituti hominis, sed pœna damnati.*

Z z z z

Pro-

9. Probatur secundo ratione. Nam homines in natura integra poterant quidem carere aliquibus bonis indebitis carentia puræ negationis, sed non poterant pati vllum positivum malum corporis, vel animæ: e.g. corpora primorum hominum carebant quidem claritate, & alijs dotibus, quibus prædita erunt corpora beatorum post resurrectionem, sed non poterant pati vllum malum doloris, ægritudinis, mutilationis membrorum &c. sed vt docet Aristoteles 6. Ethicorum, cap. 2. sicut verum est bonum intellectus, sic falsum est malum ipsius: ergo anima, & intellectus primorum hominum poterat quidem carere aliqua notitia secretorum cordis, futurorum contingentium &c. sed non poterat pati malum positivum erroris, deceptionis, ac falsæ opinionis. Maior probatur ex S. Augustino, qui lib. 14. de Civit. cap. 10. de statu innocentie dicit: *Erat deunitas tranquilla peccati, qua manente, nullum aliud malum, quod contristaret, iruebat*; & in Enchiridio, cap. 16. & sequentibus ex professo probat quemcumque errorem, etiam in materia leuissima ad mala huius vite deputandum esse: ac lib. 11. de Gen. ad litt. docet Heuam non fuisse à serpente decipiendam, nisi iam per superbiam peccasset, ac proinde supponit illam ante peccatum non potuisse decipi.

10. Probatur tertio ex rectitudine status naturæ integræ. Rectitudo enim illa consistebat in hoc, vt quandiu anima maneret Deo subiecta per obedientiam, tandiu in homine inferiora subderentur superioribus, & superiora non impedirentur ab inferioribus: sed vt cum Sancto Thoma quæst. 85. art. 6. diximus supra quæst. 243. num. 3. intellectus non potest per se, sed solum per accidens decipi, & errare circa proprium obiectum, ac ex se ipso nunquam decipitur, sed omnis deceptio accidit in intellectu ex aliquo inferiori, puta ex sensu, phantasia, vel etiam ex inordinatione voluntatis, vt cum prorumpimus in iudicium temerarium: ergo in statu naturæ integræ, in quo superiora non impediabantur ab inferioribus, intellectus non poterat decipi ex sensu, vel phantasia: sed neque poterat decipi ex inordinatione voluntatis: nam cum illa inordinatio fuisset peccaminosa, eo ipso non fuisset deceptus ante, sed post peccatum: ergo.

11. Confirmatur, & explicatur: nam intellectus circa ea, de quibus habet euidentiā, errare non potest: circa ea, de quibus non habet euidentiā, potest errare, sed non errat necessario, siquidem inevidentibus non necessario assentitur, nisi ex defectu phantasie, vt cum iudicatorium in somno est ligatum: ergo cum non decipitur à phantasia, non potest errare, nisi à voluntate libera determinetur ad assentiendum incertis, & inevidentibus; sed in statu naturæ integræ non poterat errare ex defectu phantasie, & propter perfectionem illius status homo obligabatur ad non

exponendum se periculo erroris, libere assentiendo obiectis incertis, ac tenebatur solum iudicare de probabilitate talium obiectorum, de qua probabilitate haberet euidentiā: ergo nisi peccaret, libere se exponendo periculo errandi, non posset errare, ac decipi, ac proinde Adam ante peccatum non potuit errare, ac decipi. Quia verò hæc impotentia errandi consistebat in integritate, & rectitudine illius status, ex qua etiam oriebatur obligatio non assentiendi obiectis incertis, integritas autem, & rectitudo status innocentie erat donum supernaturale, vt dicitur q. 260. ideo impotentia errandi in statu naturæ integræ erat donum supernaturale.

12. Ad 1. concedo maiorem, & distinguo minorem: Heua errauit, ac decepta est à serpente ante peccatum operis, concedo: ante peccatum internæ elationis, nego minorem: & nego consequentiam. Heua decepta est ante peccatum operis, hoc est antequam comederet de pomo vetito, sed post peccatum internæ elationis. Vt enim dicit S. August. lib. 11. de Gen. ad litt. cap. 30. *Mulier verbum serpentis non crederet, nisi iam inesset menti eius amor superbia potestatis, & quadam de se superba præsumptio*. Ad autoritatē Magistri, qui dicit, quod Heua non horruit serpentem loquentem, quia putauit eum officium loquendi accepisse à Deo, respondet primò S. Thomas, quod sine errore potuit putare serpentem à Deo permittente habuisse officium loquendi, non per naturam sed per operationem superiorem alicuius Angeli. Secundo respondet non esse necessarium quoad hoc sequi auctoritatem Magistri.

13. Ad 2. Homines sapientes videntes Solem vt palmarem, remum in aqua vt fractum, & alia huiusmodi, non decipiuntur, quia per rationem iudicant Solem non esse palmarem, ac remum in aqua non esse fractum: ergo à fortiori Adam, qui erat sapientissimus, circa hæc obiecta non fuisset deceptus.

14. Ad 3. De facto experimur, quod in somno non semper erramus, nec adhæremus imaginibus, tanquam rebus, sed aliquando aduertimus nos somniare: ergo Adam somnians propter donum rectitudinis, qua ratio superior non poterat decipi, vel impediri à phantasia, non adhæsisset imaginibus, tanquam rebus, sed aduertens se somniare, seruasset intellectum ab omni errore immunem.

15. Ad 4. Ex dictis num. 11. Adam ante peccatum obiectis incertis non præstitisset assensum, sed solum iudicasset de ipsorum probabilitate: ergo circa talia obiecta non errasset.